

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

สิริมินทร์ เชื้ออุณะ¹, กฤษกันทร สุวรรณพันธ์²

(วันที่รับบทความ: 18 พฤษภาคม 2563; วันที่แก้ไข: 18 มิถุนายน 2563; วันที่ตอบรับ: 23 มิถุนายน 2563)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ประชากรคือ นักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น จำนวน 568 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 281 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ สุ่มอย่างง่าย และอย่างเป็นระบบ เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน มกราคม พ.ศ. 2563 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แจกแจงข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และสมการการถดถอยพหุโลจิสติก พร้อมช่วงเชื่อมั่น (95%CI)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.52 มีอายุเฉลี่ย 20.32 ปี (S.D. = 1.66) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากครอบครัวเฉลี่ย 6,263.35 บาทต่อเดือน (S.D. = 3,444.14) ระดับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.57 ทักษะการติดต่อพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 58.72 ระดับผลกระทบจากพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.75 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประกอบด้วยรายได้ของครอบครัว (Adjusted OR = 2.32, 95%CI: 1.36-3.95, p-value 0.001) ทักษะการติดต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Adjusted OR = 1.59, 95%CI: 1.30-1.97, p-value <0.001)

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมที่ทำให้สามารถเข้าถึงสื่ออย่างถูกต้อง และเหมาะสม เช่น ร่วมทำกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวทดแทนการใช้เวลากับการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

คำสำคัญ: สื่อสังคมออนไลน์, พฤติกรรม, ผลกระทบ, อินเทอร์เน็ต, นักศึกษา

¹ นักศึกษา, หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน, วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์, สถาบันพระบรมราชชนก, E-mail: 600842060@scphkk.ac.th

² อาจารย์, วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์, สถาบันพระบรมราชชนก, E-mail: kritkantorn@gmail.com

Corresponding author: กฤษกันทร สุวรรณพันธ์, E-mail: kritkantorn@gmail.com

Factors Associated Social Media Networks Usage Impact among Sirindhorn College of Public Health, Students Khon Kaen Province

Sirimin Chuekuna¹, Kritkantorn Suwannaphant²

(Received: 18th May 2020; Revised: 18th June 2020; Accepted: 23th June 2020)

Abstract

This cross-sectional analytical study aimed to investigate factors associated with impacts on usage of social media networks among students learning at Sirindhorn College of Public Health Khon Kaen Province. Population was 568 students studying at Sirindhorn College of Public Health Khon Kaen and participants were 281 students selected by stratified sampling, simple random sampling and systematic random sampling. Data were collected by questionnaires in January 2020. Data were analyzed by computer programs to acquire percentage, mean, median, standard deviation, median, minimum, maximum and multiple logistic regression models (with 95% CI).

The results revealed that most of participants were females 92.52%, had the average age about 20.32 years old (S.D. = 1.66) and had their incomes from the families about 6,263.35 baht per month (S.D. = 3,444.14). The participants had their behavior of social media networks usage at a moderate level (61.57%) and had their attitudes of social media networks usage at a high level (58.72%). In addition, the participants had their impacts on usage of social media networks in general at a moderate level (48.75%). There were two factors associated with impacts on social media networks usage including family incomes (OR adjusted = 2.32, 95%CI 1.36 to 3.95: p-value 0.001) and participants' attitudes of social media networks usage (OR adjusted = 1.59, 95%CI 1.30 to 1.97: p-value <0.001).

It could be suggested that the related organizations should organize activities that enable students to access to accurate and appropriate media such as participating in the activities that build up relationships between students and their families instead of spending time for their online social networks.

Keywords: Social media, Behavior, Effect, Internet, Student

¹ Student, Bachelor in Community of Public Health, Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Praboromarajchanok Institute, E-mail: 600842060@scphkk.ac.th

² Lecturer, Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Praboromarajchanok Institute, E-mail: kritkantorn@gmail.com

Corresponding author: Kritkantorn Suwannaphant, E-mail: kritkantorn@gmail.com

บทนำ

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทำให้วิถีมนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงจากอดีตที่ผ่านมา การก้าวเข้าสู่ยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นยุคที่มนุษย์เราสามารถเข้าถึงหรือรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย และสะดวกสบายมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้สาย¹ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบที่กำลังได้รับความนิยมหลายช่องทางผ่านโปรแกรม หรือแอปพลิเคชัน (Applications) มากมาย เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) , อินสตาแกรม (Instagram) , ทวิตเตอร์ (Twitter), ไลน์ (Line) ฯลฯ ซึ่งโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันเหล่านี้จะมีข้อดีคือ ทำให้ได้พูดคุยสนทนา ได้พบเพื่อนใหม่และเพื่อนเก่า แบ่งปันข้อมูล ติดตามข่าวสาร โพสต์สถานะ รูปหรือคลิปวิดีโอ ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน รับทราบข้อมูลต่าง ๆ พักสมองจากความเครียด เสนอและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งสามารถ ตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลอื่นสนใจ หรือมีคำตอบได้ ช่วยกันตอบ เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่มนุษย์อย่างมากมายมหาศาล²

ถึงแม้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จะสร้างสรรค์ให้มีการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้งานเพื่อตอบสนองความต้องการ และพฤติกรรมของประชากรเกือบทุกวัย หากแต่ยังสร้างความเสี่ยงและเสียหายจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยพบว่า มีแนวโน้มการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่มสูงขึ้น โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA ได้จัดทำรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561 (Thailand internet user profile 2018) ซึ่งมีผู้เข้ามามีส่วนตอบแบบสำรวจผ่านทางเว็บไซต์จำนวน 10,730 คน พบว่า สัดส่วนกิจกรรมการใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ตทั้งหมด 5 อันดับแรก ได้แก่ Social media ร้อยละ 93.60รับส่ง email

ร้อยละ 74.20 ค้นหาข้อมูล ร้อยละ 70.90 ดูหนังฟังเพลง ร้อยละ 60.70 และซื้อสินค้าและบริการ ร้อยละ 51.30 ตามลำดับ โดยใช้เวลาใกล้เคียงกันในวันทำงานและวันหยุด รองลงมาคือ ดูหนังและฟังเพลงซึ่งจะใช้เวลากับกิจกรรมนี้ในวันหยุดมากกว่าวันทำงาน ตามมาด้วย Chat ซึ่งใช้เวลาใกล้เคียงกันในวันทำงาน และวันหยุด เช่นเดียวกับเล่นเกมออนไลน์ ส่วนกิจกรรมอ่านหนังสือหรือบทความออนไลน์เป็นกิจกรรมที่คนไทยใช้เวลาเฉลี่ยต่อวันประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที จากข้อมูลพบว่า ประชากรส่วนใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายจิตใจและความนึกคิด อาจขาดวิจารณญาณในการตัดสินใจและยับยั้ง ชั่งใจ เนื่องจากวุฒิภาวะยังน้อย ก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมการใช้ที่ไม่เหมาะสม การใช้ชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลงไป เกิดการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากจากความหลงใหลจนติดปติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นการกระทำมากเกินไป จนไม่สามารถควบคุมได้ กระวนกระวายเมื่อไม่ได้ทำพฤติกรรมนั้น ๆ และการให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ก็สร้างผลกระทบให้แก่ผู้ใช้ได้ เช่น การดำเนินชีวิตแบบใหม่ที่มีแนวโน้มหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ กับคนในครอบครัวและให้ความสนใจกับบุคคลอื่นที่อยู่ในสังคมออนไลน์มากกว่า ซึ่งมีผลทำให้เกิดช่องว่าง ระหว่างคนในครอบครัว ความรักและความผูกพันลดน้อยลง การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จนทำให้เกิด ความรู้สึกชื่นชอบ และสนุกสนาน ทำให้เกิดเป็นการติด ใช้งาน³ และผลกระทบหากใช้มากจนเกินไป เช่น เล่นเกมออนไลน์ พูดคุยผ่าน เฟสบุ๊ก (Facebook) อาจจะส่งผลต่อสุขภาพอาจก่อให้เกิดโรค ต่าง ๆ ตามมา เช่น อดหลับอดนอนเพราะเล่นเกมมากเกินไป ทำให้ร่างกายพักผ่อนไม่เพียงพอ ส่งผลให้ภูมิต้านทานโรคลดลงเป็นหวัดได้ง่ายขึ้น หรือคุยโทรศัพท์ติดต่อกันเป็นเวลา ทำให้สูญเสียการได้ยินไปชั่วขณะ หรือมีปัญหาทางสายตาเพราะจ้องมองเป็นระยะเวลานาน เป็นต้น⁴

ปัจจุบันมีรายงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีจำนวนมาก⁵ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและสารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา⁶ แต่การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพยังมีอยู่อย่างจำกัดหรือมีการศึกษาแค่เครือข่ายสังคมออนไลน์บางประเภท เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเลือกศึกษาในพื้นที่วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่เป็นนักศึกษาในวัยเดียวกัน การศึกษานี้จะทำให้ได้มาซึ่งความรู้ที่จะนำไปสู่การวางแผนในการแก้ปัญหาก็เกิดผลกระทบผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติ พฤติกรรมและผลกระทบ การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (The cross-sectional analytical study) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน 2562 ถึง เดือนมีนาคม 2563

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น จำนวน 568 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยคำนวณขนาดตัวอย่าง ที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างถูกเลือกอย่างแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) คำนวณใช้สูตรสำหรับกรณีวิเคราะห์หาความสัมพันธ์หลายตัวแปร (Multivariable analysis) ใช้สถิติการถดถอยพหุโลจิสติก (Multiple logistic regression)⁷ ได้ขนาดตัวอย่างในการวิจัย ครั้งนี้ 281 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 7 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สังกัดหลักสูตร ชั้นปี รายได้ ของครอบครัว ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากครอบครัว รายจ่ายเฉลี่ยในชีวิตประจำวัน สถานที่พักอาศัยขณะศึกษา และโรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย การโต้ตอบกระดานสนทนา การแชร์ข้อมูล การค้นหาข้อมูล ใช้ตามแบบมาตรวัดของ ลิเคิร์ท⁸ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบจาก มากที่สุด - น้อยที่สุด ประกอบด้วยคำถามจำนวน 11 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว การแปลผลคะแนนแบ่งระดับคะแนนพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยนำคะแนนที่ได้แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1977)⁹ ได้แก่ พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมาก (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79.99) และพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ระดับน้อย (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)

ส่วนที่ 3 ทัศนคติต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย แอพพลีเคชันเพื่อสื่อสาร เพื่อความบันเทิง และเพื่อค้นหาข้อมูล ใช้ตามแบบมาตรวัดของ ลิเคิร์ท⁸ ลักษณะคำถาม

เป็นแบบให้เลือกตอบจาก ไม่ดีอย่างยิ่ง - ดีอย่างยิ่ง ประกอบด้วยคำถามจำนวน 10 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว การแปลผลคะแนน แบ่งระดับคะแนนของทัศนคติต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยนำคะแนนที่ได้แบ่งเป็น 3 ระดับโดยใช้เกณฑ์ของ Best⁹ ได้แก่ ตรงกับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างในระดับไม่ดี (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างระดับปานกลาง (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79.99) และทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างระดับต่ำ (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)

ส่วนที่ 4 ผลกระทบด้านอารมณ์ ประกอบด้วย รู้สึกโดดเดี่ยวเมื่อใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ รู้สึกผิดหวังหรือเสียใจ รู้สึกหงุดหงิด กระสับกระส่าย หากไม่ได้เล่นสื่อสังคมออนไลน์ ใช้ตามแบบมาตรวัดของ ลิเคิร์ท⁸ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบจาก มากที่สุด - น้อยที่สุด ประกอบด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว การแปลผลคะแนน แบ่งระดับคะแนนความถี่ผลกระทบด้านอารมณ์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยนำคะแนนที่ได้แบ่งเป็น 3 ระดับโดยใช้เกณฑ์ของ Best⁹ ได้แก่ ตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79.99) และตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับน้อย (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)

ส่วนที่ 5 ผลกระทบด้านสังคม ประกอบด้วย การมีเวลาพูดคุยและทำกิจกรรม กับบุคคลรอบข้างน้อยลง ต้องการเป็นที่ยอมรับจากบุคคลในเครือข่ายสังคมออนไลน์และการทะเลาะกับบุคคลรอบข้างเนื่องจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ใช้ตามแบบมาตรวัดของ ลิเคิร์ท⁸ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบจาก มากที่สุด - น้อยที่สุด ประกอบด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว การแปลผลคะแนน แบ่งระดับคะแนนความถี่

ผลกระทบด้านสังคมจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยนำคะแนนที่ได้แบ่งเป็น 3 ระดับโดยใช้เกณฑ์ของ Best⁹ ได้แก่ ตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79.99) และตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับน้อย (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)

ส่วนที่ 6 ผลกระทบด้านการเรียน ประกอบด้วย การใช้เวลาว่างไปกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ลืมทำการบ้าน เข้าเรียนไม่ทัน ผลการเรียนลดลง ใช้ตามแบบมาตรวัดของ ลิเคิร์ท⁸ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบจาก มากที่สุด - น้อยที่สุด ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว การแปลผลคะแนน แบ่งระดับคะแนนความถี่ผลกระทบด้านการเรียนจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยนำคะแนนที่ได้แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Best⁹ ได้แก่ ตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79.99) และตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับน้อย (คะแนนน้อยกว่า ร้อยละ 60)

ส่วนที่ 7 ผลกระทบด้านสุขภาพ ประกอบด้วย การพักผ่อนไม่เพียงพอ รับประทานอาหารไม่ตรงเวลา การปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ เกิดอุบัติเหตุ ความวิตกกังวล ใช้ตามแบบมาตรวัดของ ลิเคิร์ท⁸ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบจาก มากที่สุด - น้อยที่สุด ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว การแปลผลคะแนน แบ่งระดับคะแนนความถี่ผลกระทบด้านสุขภาพจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยนำคะแนนที่ได้แบ่งเป็น 3 ระดับโดยใช้เกณฑ์ของ Best⁹ ได้แก่ ตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-

79.99) และตรงกับผลกระทบของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับน้อย (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม ค่า IOC ที่ยอมรับได้ เท่ากับ 1

2) ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ใช้วิธีการตรวจสอบด้วยการหาค่า Cronbach's alpha coefficient โดยค่าความเที่ยงพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีค่าเท่ากับ 0.946 ทศนคติการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีค่าเท่ากับ 0.844 ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านอารมณ์ มีค่าเท่ากับ 0.739 ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านสังคม มีค่าเท่ากับ 0.934 ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.921 และผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านสุขภาพ มีค่าเท่ากับ 0.957 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.928

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดต่ำสุดและค่ามัธยฐาน

2. สถิติอนุมาน (Inferential statistics) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้สถิติ Multiple logistic regression พร้อมช่วงเชื่อมั่น (95%CI)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด คุณลักษณะส่วนบุคคล ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น (n=281)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	260	92.52
ชาย	21	7.48

ได้รับการพิจารณาการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เลขที่ HE6210019

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.52 อายุ 18 ถึง 20 ปี ร้อยละ 64.77 เฉลี่ยอายุ 20.32 ปี (S.D. = 1.66) อายุต่ำสุด 18 ปี อายุสูงสุด 39 ปี เป็นนักศึกษาสังกัดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุขมากที่สุด ร้อยละ 40.56 ศึกษาชั้นปีที่ 2 มากที่สุด ร้อยละ 36.66 ส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัว 15,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 54.10 มีค่ามัธยฐานของรายได้ของครอบครัว เท่ากับ 20,000 บาท (IQR = 20,000) รายได้ต่ำสุด 2,000 บาท และรายได้สูงสุด 80,000 บาท ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากครอบครัว น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ร้อยละ 56.58 มีค่ามัธยฐานของค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากครอบครัว เท่ากับ 5,000 บาท (IQR = 4,000) ค่าใช้จ่ายต่ำสุด 1,000 บาท และค่าใช้จ่ายสูงสุด 20,000 บาท ส่วนใหญ่มีรายจ่ายเฉลี่ยในชีวิตประจำวันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท มีค่ามัธยฐานของรายจ่ายเฉลี่ยในชีวิตประจำวัน เท่ากับ 120 บาท (IQR = 50) รายจ่ายเฉลี่ยต่ำสุด 100 บาท และรายจ่ายเฉลี่ยสูงสุด 400 บาท สถานที่พักอาศัยขณะศึกษาคือหอพักในวิทยาลัยมากที่สุด ร้อยละ 49.46 และส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 93.60 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 1)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
18-12 ปี	182	64.77
21-23 ปี	98	34.88
23 ปีขึ้นไป	1	0.35
สังกัดหลักสูตร		
สบ.สาธารณสุขชุมชน	84	29.90
สบ.ทันตสาธารณสุข	114	40.56
ปวส.เทคนิคเภสัชกรรม	47	16.73
ปวส.ปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์	36	12.81
ชั้นปี		
ปี 1	89	31.67
ปี 2	103	36.66
ปี 3	38	13.52
ปี 4	51	18.15
รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)		
15,001 ขึ้นไป	152	54.10
10,001 - 15,000	38	13.52
5,001 - 10,000	76	27.05
≤ 5,000	15	5.33
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากครอบครัว (บาท/เดือน)		
≤ 5,000	159	56.58
5,001 - 10,000	98	34.87
10,001 ขึ้นไป	24	8.55
รายจ่ายเฉลี่ยในชีวิตประจำวัน (บาท/วัน)		
≤ 100	105	37.36
101 - 300	174	61.92
301 ขึ้นไป	2	0.72
Mean = 136.80, S.D. = 47.23, Median = 120.00, IQR = 50, Min = 100, Max = 400		

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

พบว่า ระดับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.57 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 37.01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรูปแบบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เท่ากับ 38.76 (S.D.=6.44) มีคะแนนต่ำสุด 21 คะแนน และสูงสุด 55 คะแนน ตามลำดับความถี่ของการปฏิบัติบ่อยที่สุดที่มากที่สุด คือ การส่งข้อความ (Inbox) ร้อยละ 42.00

ความถี่ของการปฏิบัติบ่อยที่สุดที่มากที่สุด คือ การค้นหาข้อมูลเพื่อทำรายงาน ร้อยละ 41.28 ความถี่ของการปฏิบัติปานกลางมากที่สุด คือ การตอบคำถาม (Quiz) ร้อยละ 48.05 ความถี่ของการปฏิบัติน้อยมากที่สุด คือ การเล่นเกม ร้อยละ 19.92 และความถี่ของการปฏิบัติน้อยที่สุดมากที่สุด คือ การเล่นเกม ร้อยละ 19.92 ตามลำดับ

ทัศนคติต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

พบว่า ระดับทัศนคติต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับไม่ดี ร้อยละ 58.72 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.28 โดยมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เท่ากับ 37.84 (S.D.=5.01) มีคะแนนต่ำสุด 26 คะแนน และสูงสุด 50 คะแนน ตามลำดับ

ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

พบว่า ระดับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.75 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.13 โดยมีคะแนนเฉลี่ยผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เท่ากับ 57.41 (S.D.=16.43) มีค่ามัธยฐานผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดย เท่ากับ 55.00 คะแนน (IQR=24.00) มีคะแนนต่ำสุด 25 คะแนน และสูงสุด 114 คะแนน ตามลำดับ เมื่อจำแนกรายด้าน ได้ดังนี้

ผลกระทบด้านอารมณ์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จากการศึกษา พบว่า ระดับผลกระทบด้านอารมณ์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.00 รองลงมาอยู่ในระดับน้อยร้อยละ 22.80 โดยมีคะแนนเฉลี่ยผลกระทบด้านอารมณ์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เท่ากับ 37.84 (S.D.=5.01) มีคะแนนต่ำสุด 26 คะแนนและสูงสุด 50 คะแนน

ผลกระทบด้านสังคมจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จากการศึกษา พบว่า ระดับผลกระทบด้านสังคมจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 51.24 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.35 โดยมีคะแนนเฉลี่ยผลกระทบด้านสังคมจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เท่ากับ 11.90 (S.D.=4.18) มีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนนและสูงสุด 24 คะแนน

ผลกระทบด้านการเรียนจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จากการศึกษา พบว่า ระดับผลกระทบด้านการเรียนจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 51.25 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.79 โดยมีคะแนนเฉลี่ยผลกระทบด้านการเรียนจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เท่ากับ 15.10 (S.D.=5.11) มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน และสูงสุด 30 คะแนน

ผลกระทบด้านสุขภาพจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า ระดับผลกระทบด้านสุขภาพจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 51.96 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 40.57 โดยมีคะแนนเฉลี่ยผลกระทบด้านสุขภาพจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เท่ากับ 16.37 (S.D.=6.45) มีคะแนนต่ำสุด 7 คะแนน และสูงสุด 35 คะแนน (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ระดับผลกระทบด้านอารมณ์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (n=281)

ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	ระดับผลกระทบ		
	น้อย n (%)	ปานกลาง n (%)	มาก n (%)
ภาพรวม	124 (44.13)	137 (48.75)	20 (7.12)
ด้านอารมณ์	64 (22.78)	191 (67.97)	26 (9.25)
ด้านสังคม	144 (51.24)	199 (42.35)	18 (9.40)
ด้านการเรียน	144 (51.25)	109 (38.79)	28 (9.96)
ด้านสุขภาพ	146 (51.96)	114 (40.57)	21 (7.47)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า รายได้ ของครอบครัว ทักษะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเล่นเกมและการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 20,000 บาท มีโอกาสได้ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็น 2.32 เท่า ของผู้ที่มีรายได้ ของครอบครัวน้อยกว่า

หรือเท่ากับ 20,000 บาท Adjusted OR = 2.32, 95%CI : 1.36 to 3.95, p-value = 0.001) ทักษะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ระดับไม่ดีถึงปานกลาง มีโอกาสได้ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็น 1.59 เท่า ของผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีระดับทักษะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับดี (Adjusted OR = 2.67 ,95% CI 1.30 to 1.97, p-value <0.001) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบโดยรวมจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น (n=281)

ปัจจัย	จำนวน	%ของที่ได้รับผลกระทบ	Crude OR	Adjusted OR	95% CI	p-value
รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)						
≤ 20,000	180	61.67	1	1		0.001
> 20,000	101	45.54	1.92	2.32	1.36 to 3.95	
ทักษะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์						
ระดับดี	78	58.97	1	1		<0.001
ระดับไม่ดีถึงปานกลาง	106	67.92	1.52	1.59	1.30 to 1.97	

การอภิปรายผล

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.57 และความถี่ของการปฏิบัติบ่อยที่สุดมากที่สุด คือ การส่งข้อความ (Inbox) ร้อยละ 42.00 เนื่องจาก ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมีช่องทางผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น Facebook, Line สามารถติดต่อสื่อสาร ได้สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับปานกลาง คือ ใช้เป็นบางครั้งบางคราว และใช้งาน

เพื่อเป็นช่องทางติดต่อสื่อสาร¹⁰ และใช้ค้นหาความรู้และข้อมูลด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับ ด้านประเภทของสื่อที่ใช้ที่นิสิตมีการใช้ได้แก่ Line และ Facebook เป็นเครื่องมือที่เน้นการใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารเป็นอันดับสูงสุด¹¹ และสอดคล้องกับการศึกษา พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์¹² ผลการศึกษา พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ทัศนคติต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระดับทัศนคติต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับไม่ดี ร้อยละ 58.72 และความถี่ของทัศนคติที่ไม่ดีอย่างยิ่งมาก

ที่สุด คือ ใช้เวลาเพื่อความบันเทิง ประเภท ยูทูบ (Youtube) ร้อยละ 54.45 เนื่องจากใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ประเภท ยูทูบ เพื่อดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อผ่อนคลาย เช่น การดูหนัง ฟังเพลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่องทัศนคติ และพฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร¹³ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติมากที่สุด คือ ด้านความคิด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 รองลงมาคือ ด้านความรู้สึก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และด้านการกระทำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ตามลำดับ และสอดคล้องกับ นักศึกษาแพทย์มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิงในด้านผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด รองลงมาคือ ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อ ฟังเพลงออนไลน์ ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตอยู่ในวัยรุ่น การดูหนังฟังเพลงเป็นกิจกรรมที่วัยรุ่นชื่นชอบ สามารถเปิดดูได้สะดวกผ่านสมาร์ตโฟนที่ติดตัวไปไหน ได้ตลอดเวลา ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์คือการขายสินค้าหรือสร้างรายได้ เช่น ขายของผ่าน Facebook ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตยังอยู่ในวัยเรียนและไม่ได้ประกอบอาชีพ¹⁴

ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า ระดับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.75 เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์สามารถเข้าถึงได้ง่ายสะดวกสบาย ผู้ใช้ต่างใช้สื่อเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียลมีเดียของนักศึกษาโรงเรียนราชโอรสพิทยาคม อำเภอดาตาสีจังหวัดนครสวรรค์¹⁵ ผลการศึกษาพบว่า ผลของสภาพปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีดังนี้ ใช้ Social media แต่ละครั้งเป็นเวลานานทั้งนี้เนื่องจาก Social media เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายได้ ทุกที่ ทุกเวลา มี Application ที่ใช้งานได้อย่างหลากหลาย มีข่าวสารความบันเทิงที่อัพเดทตลอดเวลาได้พบปะ

เพื่อนๆมาอยู่สม่ำเสมอสามารถสนทนา บนเครือข่ายได้ตลอดเวลาสถานะของตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างอิสระติดต่อความเคลื่อนไหวในสังคมตลอดเวลาใช้ Social media ขนาดอยู่กับเพื่อนหรือครอบครัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโซเชียลมีเดียมีความเปิดกว้างให้คนได้แสดงความคิดเห็นความเป็นตัวตนได้อย่างเปิดเผยจึงอาจทำให้นักศึกษาคิดว่าการพูดคุยกันใน Social media ของนักศึกษา มีความกล้าแสดงออกมากกว่าการพูดคุยการทำกิจกรรมร่วมกันทำให้การพูดคุยกันในขณะอยู่ด้วยกันน้อยลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์¹⁶ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมนิสิตส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อสังคมออนไลน์มีผลกระทบต่อผู้ใช้งานในเชิงบวกอยู่ในระดับมาก และการศึกษาเรื่องพฤติกรรมและผลจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสุโขทัย¹⁷ ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมผลกระทบจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ผลกระทบด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผลกระทบด้านครอบครัว ด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลกระทบ จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 20,000 บาท มีโอกาสได้ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็น 2.32 เท่า ของผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท เนื่องจากผู้ที่ครอบครัวมีรายได้มากมีโอกาสได้รับค่าใช้จ่ายและนำมาใช้ในส่วนของการสนทนา ได้ติดต่อสื่อสารกับสังคมและคนรอบข้างเนื่องจากมีรายได้มากจึงมีโอกาสเข้าถึงได้มาก ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยเรื่อง ผู้ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายใน

ครอบครัว รูปแบบการดำเนินชีวิต รูปแบบความผูกพันภายในครอบครัว กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และการติดเกมของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร¹⁸ พบว่า ภูมิหลังของครอบครัวของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ รายได้ของครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยทัศนคติการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย ทัศนคติการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ระดับไม่ดีถึงปานกลาง มีโอกาสได้ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็น 1.59 เท่า ของผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีระดับทัศนคติการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับดี เนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเล่นเกมสเป็นเวลานานอาจส่งผลกระทบต่อความเมื่อยล้าเสียการเรียนจากการที่ต้องใช้สมาธิจดจ่อกับเกมส์ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษา ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเล่นเกมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.15 (S.D.=1.27)¹⁹ และการศึกษา กลุ่มวัยรุ่นมีการเล่นเกมส จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และผู้ที่ไม่เคย เล่นเกมส์ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 จากการที่กลุ่มวัยรุ่นสามารถใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างอิสระไม่ต้องถูกควบคุม สามารถเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเล่นเกมส และตอบสนองความต้องการของตนเองได้ตลอด ทำให้ผู้ที่เข้าไปใช้งานเกิดความชื่นชอบสนุกสนานมากขึ้น³

ข้อเสนอแนะ

1) อิทธิพลทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม หรือถูกโน้มน้าวชักจูง ให้กระทำในสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงตามมาเพราะขาดวิจารณญาณในการเลือกจัดการรูปแบบในชีวิตอย่างเหมาะสม ดังนั้น คนรอบข้าง เช่น ญาติ อาจารย์เพื่อน รวมถึงคนรอบข้างควร

คอยเตือน เพื่อป้องกันผลกระทบดังกล่าวให้เหมาะสม

2) การรับรู้ถึงความเพลิดเพลินของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่างต้องการใช้เพื่อสืบค้นข้อมูล หาความรู้ ความสนุกเพลิดเพลิน ต้องการความผ่อนคลาย ซึ่งบางครั้งอาจมีเวลาพูดคุยและทำกิจกรรมกับบุคคลที่อยู่รอบข้าง เช่น อาจารย์ เพื่อน แฟน น้อยลง หรือมีการใช้เกินไป อาจทำให้เป็นคนที่ติดอยู่กับสังคม เสมือนจริง ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญในการเข้าถึงสื่ออย่างถูกต้องและเหมาะสมตามช่วงวัยจะได้ไม่ทำให้เกิดปัญหาในการใช้สื่อที่ผิดวิธี

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2562 ที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

1. ปิยวัฒน์ เกตุวงศา, ศุทธิดา ชวนวัน. ใครเป็นใครบนเครือข่ายสังคมออนไลน์และความหลากหลายทางคุณลักษณะและพฤติกรรม. เอกสารนำเสนอในการประชุม: การประชุมประชากรและสังคม; วันที่ 1 ก.ค. 2558; กรุงเทพฯ: โรงแรมเอเชีย.
2. บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ. พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารร่วมพฤษ. 2557; 32(2): 2-24.

3. ภาณุวัฒน์ กองราช. การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารเทคโนโลยี]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2554.
4. ภัททิรา กลิ่นเลขา. ผลกระทบจากการใช้โซเชียลมีเดียของนักศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เอกสารนำเสนอในการประชุม: การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9; 20 ก.ค. 2561; สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
5. กายกาญจน์ เสนแก้ว. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ Gen-X ใน กรุงเทพมหานคร [การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต]. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2558
6. กิตติพงศ์ ทุปยะ. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและสารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2560.
7. Hsieh FY, Bloch DA, Larsen MD. A simple method of sample size calculation for linear and logistic regression. Stat Med. 1998; 17(14): 1623-34.
8. Likert R. New patterns of management. New York: McGraw-Hill; 1961.
9. Best JW. Research in Education. 3rd ed. New Jersey: Prentice hall Inc.; 1977.
10. ทิพา โฆษิตธีรชาติ. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อ 20 ม.ค. 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.gspa.buu.ac.th/e-pa/images/stories/upload/2558/58930146.pdf>
11. Kivunja C. The Efficacy of Social Media Technologies in Academia: A Pedagogical Bliss or Digital Fad?. International Journal of Higher Education. 2015; 4(4): 33-44.
12. สุพรรณนา เอี่ยมสะอาด. การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ [การค้นคว้าอิสระ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2552.
13. จิรภัทร เริ่มศรี. พฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คที่มีผลกระทบต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร [อินเทอร์เน็ต]. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 22 ต.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก: http://www.journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2558Vol9No1_10.pdf
14. พรณิการ์ พุ่มจันทร์, นุชจริย หงษ์เหลี่ยม, พิชดาพรรณ อุดมเพชร. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาแพทย์ระดับปรีคลินิกของคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล. เวชบัณฑิตศิริราช. 2558; 8(1): 27-35.

15. กมลลักษณ์ อินทร์เอก. การศึกษาพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของนักเรียน โรงเรียนลาดทิพรสพิทยาคม อำเภอดาเก จังหวัดนครสวรรค์ [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา]. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
16. จุฑารัตน์ ศรารณวงศ์. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสาร บรรณศาสตร์ มศว. 2560; 10(2): 16-31.
17. ชลธิชา จุ้ยนาม, นพพร จันทรนาชู. พฤติกรรมและผลจากการใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสุโขทัย. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts). 2558; 8(3): 84-95.
18. จุฬาลักษณ์ ประจจะเนย์. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว รูปแบบการดำเนินชีวิต รูปแบบความผูกพันภายในครอบครัว กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และการติตเกมของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต]. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี; 2559.